

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет**

МАТЕРІАЛИ
***XI Міжнародної науково-
практичної конференції студентів
та молодих науковців***
**«НАУКА, ОСВІТА, СУСПІЛЬСТВО
ОЧИМА МОЛОДИХ»**

16 травня 2018 року
м. Рівне

ББК 72

УДК 001+37+316.3

Н-34

**НАУКА, ОСВІТА, СУСПІЛЬСТВО ОЧИМА
МОЛОДИХ: Матеріали XI Міжнародної науково–
практичної конференції студентів та молодих
науковців. - Рівне: РВВ РДГУ.- 2018.- 356 с.**

Програмний комітет:

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, ректор РДГУ–
голова оргкомітету;

Дейнега Олександр Вікторович – кандидат економічних наук, професор, проректор з наукової
роботи РДГУ – заступник голови оргкомітету;

Тимошук Олександр Станіславович – кандидат педагогічних наук, доцент– заступник
голови оргкомітету;

Батишкіна Юлія Валеріївна – кандидат технічних наук, доцент;

Виткалов Сергій Володимирович – кандидат мистецтвознавства, доцент;

Гон Максим Мойсейович – доктор політичних наук, професор;

Кирильчук Олександр Миколайович – кандидат філологічних наук, доцент;

Михальчук Роман Юрійович – кандидат історичних наук, доцент;

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор;

Петрівський Ярослав Борисович – доктор технічних наук, професор;

Сяський Андрій Олексійович – доктор технічних наук, професор;

Трофімчук Володимир Миколайович – кандидат педагогічних наук, доцент;

Панасюк Віктор Миколайович – здобувач ступеня PhD;

Поліщук Ольга Павлівна – здобувач ступеня PhD;

Биков Олександр Володимирович – здобувач вищої освіти IV курсу історико-соціологічного
факультету;

Бортник Леонід Васильович– здобувач вищої освіти IV курсу фізико-технологічного
факультету;

Зайченко Сергій Вікторович – здобувач вищої освіти IV курсу фізико-технологічного
факультету.

Важлива інформація: відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та дотримання норм академічної доброчесності несуть автори публікацій. Оргкомітет конференції залишає за собою право незначного редагування та скорочення поданих для публікації чи опублікування матеріалів.

Рекомендовано до друку Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол №4 від 26.04.2018р.)

У педагогіці під співпрацею розуміється система таких дій, якісні характеристики яких становлять зміст системи. Сукупність закономірних зв'язків між елементами – внутрішню форму або структуру системи, де кожна дія одного учасника процесу (суб'єкта) зумовлює відповідні дії іншого для досягнення єдиної мети, що відображає їхні спільні ціннісні орієнтири.

Співпраця сім'ї та школи визначається як процес спільної діяльності за погодженням цілей, форм і методів сімейного та шкільного виховання. Основою такої співпраці – створення умов для успішної самореалізації дитини, її особистісного зростання, формування мотивації до навчання, збереження фізичного та психічного здоров'я, соціальної адаптації.

Співпраця «вчитель-батьки» як процес характеризують партнерські взаємини, спільна діяльність, інформаційний зв'язок, взаємовплив, взаєморозуміння. Співпраця педагогів, дітей, батьків вимагає об'єднання зусиль педагогів, адміністрації школи, батьків, представників інших соціальних інститутів. У практиці співпраця сім'ї та школи може бути успішною, якщо являє собою чітко вибудовану систему, яка може включати такі напрямки: вивчення сімей учнів, їх виховного і культурного потенціалу, освітніх і інформаційних потреб і запитів; використання різних форм взаємодії, наповнення їх сучасним змістом; створення умов для включення батьків в діяльність школи як рівноправних суб'єктів; підвищення педагогічної, правової, інформаційної культури суб'єктів освітнього процесу; формування єдиного інформаційного простору, що сприяє неконфліктній взаємодії педагогів, дітей, батьків організації батьківського всеобучу.

У педагогіці виділено основні чинники, що позитивно впливають на процес взаємодії сім'ї та школи: активність педагогів школи, використання різних методів співробітництва з сім'ями учнів, продумане планування роботи з батьками; розуміння батьками зв'язку між наявним у них рівнем підготовленості до взаємодії зі школою, рівнем педагогічної культури та успіхами в особистісному становленні дитини; встановлення особистих контактів між батьками та вчителями як підґрунтя для створення рівноправних відносин у шкільному співтоваристві; створення в школі середовища, спрямованого на сім'ю, з метою досягнення більшої відповідності її культурним, економічним та соціальним особливостям, що значною мірою впливає на рівень досягнень дітей у школі [1, с.91].

Співпраця школи та сім'ї реалізується через різноманітні форми роботи (індивідуальні та колективні). Реалізуються вони через ряд методів, що активно використовуються при організації спільної роботи сім'ї та школи. До індивідуальних відносимо: відвідування сім'ї учня; пропаганда сімейного виховання; виконання батьками педагогічних доручень; педагогічні консультації. До колективних форм взаємодії відносимо: батьківська школа; педагогічний лекторій; підсумкові річні науково-практичні конференції батьків з проблем виховання; день відкритих дверей або батьківський день; класні батьківські збори [2].

Виділяють форми організації спільної діяльності батьків і дітей: оформлення класних кімнат, благоустрій та озеленення шкільного двору, дворів і вулиць; ярмарки-розпродажі сімейних поробок; виставки «Світ захоплень сім'ї»; презентації сімейних родоводів традицій, створення музеїв сім'ї; конкурси («Сім'я-ерудит», «Тато, мама, я – спортивна сім'я», та ін.; сімейних альбомів господинь та ін.); сімейні свята та фестивалі (День бабусь і дідусів, День батька, День матері та ін.); спільні олімпіади, засідання наукових та професійних товариств учнів; свята знань і творчості, конкурси знавців, КВК; випуск газет, створення веб-сторінок і журналів; участь у походах, вечорах, турнірах, змаганнях; спектаклі, домашні клуби вихідного дня; участь у ремонті та благоустрої освітньої установи; надання, по можливості, спонсорської допомоги освітній установі [4].

Отже, важливим чинником виховання сучасних дітей початкової школи є співпраця сім'ї та школи. Оптимізація співпраці школи і сім'ї – необхідна умова успішного виховання і навчання дітей. Там, де вчителі і батьки виступають єдиним цілим, там краще організована навчально-виховна робота школи та виховання дітей у сім'ї.

Список використаних джерел

1. Панфилова Л. Взаимодействие семьи и школы: общие проблемы и совместные действия // Л. Панфилова // Директор школы. – 2006. – № 6. – С. 86 – 92.
2. Селуянова М. В. Взаємодія сім'ї та школи як педагогічна проблема / М. В. Селуянова. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : ps.stateuniversity.ks.ua/file/issue_62/35.pdf
3. Співпраця. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/Співпраця>.
4. Форми взаємодії школи з сім'єю [Електронний ресурс] – Режим доступу : stud.com.ua/46509/pedagogika/formi_vzayemodiyi_shkoli_simyeyu

СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ ВИХОВАННЯ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ВІДПОВІДАЛЬНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ДОВКІЛЛЯ

Малініч І. С., здобувач вищої освіти

Маліновська Н. В., кандидат педагогічних наук, доцент

Рівненський державний гуманітарний університет

Дитина, її життя та здоров'я – найвища цінність держави. Захистити її від можливих небезпек і навчити безпечно взаємодіяти з довкіллям – одне з провідних державних завдань, визначених у головному документі дошкільної освіти – Базовому компоненті.

Саме тому в освітніх лініях Державного стандарту дошкільної освіти передбачено дати дитині відповідні знання, прищепити вміння і навички безпечної поведінки в предметному і соціальному довкіллі.

Довкілля має бути сприятливим, комфортним, розвивальним для дитини, створювати потенційні можливості для позитивного впливу різноманітних чинників у їхній взаємодії на фізичний, психічний, інтелектуальний розвиток дитини. Однак, довкілля може подекуди й негативно позначатися на здоров'ї дитини і на розвитку її особистості. Завдання дорослих (батьків, вихователів, учителів) – не тільки захистити дитину від негараздів у довкіллі, а й навчити її безпечно поводитися самостійно в будь-якому довкіллі (предметному, природному, соціальному) [1;2].

Формування основ здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку відбувається в дошкільному віці. Тому саме в цей період дуже важливо формувати компетентність щодо безпечної поведінки у довкіллі та відповідальне ставлення до нього. Ця проблема розглядалась у працях Н. Герман, Л. Гураш, О. Караман, Л. Лохвицької, В. Нестеренко, В. Приходько та інших.

В усіх чинних освітніх програмах з дошкільної освіти («Дитина», «Дитина в дошкільні роки», «Українське довкілля» тощо) викладено вимоги щодо формування безпеки життєдіяльності дошкільників. Для реалізації освітніх завдань з цього розділу робота в дошкільному закладі має вестися в трьох напрямках: з працівниками закладу, з дітьми, з батьками.

Парціальна програма Л. Лохвицької «Про себе треба знати, про себе треба дбати» упорядкована відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти. Вона поглиблено висвітлює змістові компоненти «Про здоров'я» та «Безпека життєдіяльності» освітньої складової «Особистість дитини».

Мета створення програми – формування у дітей знань про основи здоров'я та безпеку життєдіяльності, вмінь і навичок раціональної поведінки щодо збереження здоров'я, життя та безпеку особистості в середовищі проживання.

Основні напрями освітнього процесу: оздоровчо-профілактична робота, інтеграція завдань валеологічного виховання і безпеки життєдіяльності в педагогічний процес, формування спільно з родиною цілісності здоров'я особистості в дошкільному віці.

Парціальна програма «Дитина у світі дорожнього руху» (О. Тимовський, І. Репік) створена на реалізацію вимог змістового напрямку «Безпека життєдіяльності» освітньої лінії «Особистість дитини» Базового компонента дошкільної освіти. У ній конкретизовано освітні завдання з формування у дітей дошкільного віку елементарних уявлень про Правила дорожнього руху, вмінь та навичок безпечної поведінки на вулицях міста(села), у транспорті; подано орієнтовні показники компетентності маленьких учасників дорожнього руху (як пішоходів і пасажирів) за різними віковими групами; розкрито практичні шляхи розв'язання програмових завдань.

Мета програми – формування у дітей дошкільного віку основ соціокультурної та безпечної поведінки під час дорожнього руху, готовності до життя у сучасному технічно розвиненому світі[4].

Поняття «відповідальне ставлення» є фундаментальним при визначенні процесу формування безпечної поведінки дітей дошкільного віку в довкіллі, розвитку у них усвідомленого ціннісного ставлення до власного життя та життя інших людей, виховання позитивних особистісних якостей (відповідальності, самостійності, цілеспрямованості, рішучості) [3].

В експериментальній роботі ми розглядаємо поняття «відповідальне ставлення» як соціально-педагогічний процес, спрямований на формування свідомого, цілеспрямованого, добровільного дотримання правил безпечної поведінки дошкільників у довкіллі.

Змістовий компонент освітньої роботи з дітьми дошкільного віку з безпеки життєдіяльності значною мірою обумовлює успіх формування у них відповідного ставлення до довкілля.

Список використаних джерел

5. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні // Дошкільне виховання. – 2012. – №7. – С. 4-19.
6. Богуш А. Безпека дитини в довкіллі / А. Богуш // Дошкільне виховання. – 2013. – №4. – С. 4-6.
7. Карпенко О. Є. Безпека життєдіяльності дітей старшого дошкільного віку: навчально-методичний посібник / О.Є Карпенко, Л.Я. Загоруйко. – Київ: Слово, 2017. – 190с.
8. Лохвицька Л. Програма з основ здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку «Про себе треба знати, про себе треба дбати» / Л. Лохвицька. – Тернопіль: Мандрівець, 2014.– 120с.
9. Тимовський О.А. Дитина у світі дорожнього руху. Програма з формування основ безпечної поведінки дітей дошкільного віку під час дорожнього руху / О.А. Тимовський, І.А. Репік. – Тернопіль: Мандрівець, 2016.– 32 с.

ОСОБЛИВОСТІ ТА СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «СТАТЕНЕ ВИХОВАННЯ» МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Мамчур І. Я., здобувач вищої освіти

Рівненський державний гуманітарний університет

На протязі багатьох століть, людство ніколи не забувало про важливість та значення статевого виховання. І це не випадково, адже цілеспрямоване статеве виховання звільняє людину від невиправданого відчуття сорому, що досить часто заважає дитині в процесі життєдіяльності; не залишає поза увагою одну з найважливіших сторін життя людини - взаємостосунків між чоловіком та жінкою; допомагає усвідомити обов'язки, які притаманні представнику певної статі у подальшому особистому та соціальному житті. Безстатеве виховання, навпаки, породжує серйозні проблеми як на особистісному, так і на соціальному рівнях. Хлопчиків та дівчаток не тільки по-різному одягають, але й ставляться до них по-різному, встановлюють різні правила поведінки. Проте, на жаль, сьогодні в дошкільних закладах, можна спостерігати процес “безстатевого” виховання, що призводить до формування “усередненої істоти”: фемінінного (жіночого) хлопчика, а потім і чоловіка та мускуліної (мужньої) дівчинки, а потім і жінки, що призводить до серйозних проблем у житті людини.

«Статеве виховання – складова частина загального процесу виховної роботи сім'ї і школи, спрямована на формування свідомості дитини у відповідності з її належністю до певної статі, забезпечення умов для її нормального психосексуального розвитку» [2, с. 433].